

Assistentiehonden

1 Blindengeleidehonden

2 Hulphonden

3 Hoorhonden

4 Meldhonden

5 Aandachtspunten

6 Wetgeving

1 Blindengeleidehonden

Een blindengeleidehond is een hond die getraind is om personen met een visuele handicap veilig door het verkeer en langs obstakels te leiden.

Een blindengeleidehond is opgeleid om:

- hindernissen in de breedte en in de hoogte te ontwijken;
- met bevelsweigering een gevaar aan te geven;
- overgangen van materiaal te signaleren;
- niveau-overgangen, trappen aan te geven
- op verzoek oversteek- en doorgangsmogelijkheden (zebrapaden) in een verkeerssituatie aan te geven;
- zijn baas op aangeleerde trajecten te geleiden (een hond is in staat om een aantal trajecten te leren);
- in- en uitgangen en oriëntatiepunten terug te vinden.

Een blindengeleidehond kan niet de weg wijzen in een vreemde omgeving. De hond blijft een mobiliteitshulpmiddel en is nooit een oriënteringshulpmiddel.

Meer info

Ook een witte stok, een elektronische witte stok en een gps zijn mobiliteitshulpmiddelen voor blinden en slechtzienden.

Informatie over die hulpmiddelen vind je in Oplossingen om zich zelfstandig buitenshuis te verplaatsen voor blinden en slechtzienden.

Tegemoetkoming VAPH

Blindengeleidehonden zijn opgenomen in de refertelijst onder de naam 'Geleidehond voor blinden' in de rubriek 'Vervanging zicht' onder het domein 'Mobiliteit'.

Geleidehond voor blinden

Let op: Enkel geattesteerde geleidehonden komen in aanmerking voor tegemoetkoming VAPH.

Voorbeeldattest

Producten in Vlibank

marktaanbod blindengeleidehondenscholen

www.vlibank.be/vlibank.jsp?COMMAND=PFRAME&THES_CLAS=148

Een hulphond is een hond die getraind is om personen met een motorische handicap te helpen bij allerlei handelingen.

Een hulphond kan:

- voorwerpen wegbrengen en terugbrengen;
- deuren, gordijnen en lades openen en sluiten;
- knoppen en schakelaars bedienen;
- alarmeren;
- specifieke vaardigheden aanleren in functie van de mogelijkheden en beperkingen van de persoon met een handicap.

Meer info

Een hulphond kan voorwerpen zoals schoenen, een telefoon, een jas ... op aanwijzing herkennen en terugbrengen naar de persoon. De voorwerpen kunnen op de grond liggen, op een tafel, in een kast of in een andere ruimte. De voorwerpen kunnen zowel groot als klein zijn. Ook breekbare voorwerpen zoals een bril zijn geen probleem. Een hulphond kan ook voorwerpen aan bekenden of aan vreemden geven of wegbrengen of ergens in doen.

Een hulphond kan zowel gewone deuren als schuifdeuren openen, open houden en sluiten. Soms is daarvoor een aanpassing nodig zoals een stuk touw aan de klink hangen. Deuren die anders openen dan de hond gewend is of deuren waarop de hond geen grip kan krijgen met zijn muil of poten, kunnen problemen geven.

Een hulphond kan liftknoppen bedienen, lichten aan- en uitdoen, kranen openzetten ...

Een hulphond kan mensen in de omgeving waarschuwen door te blaffen of door ze te gaan halen. Hij kan ook een alarmsysteem bedienen.

Een hulphond kan ook bijkomende vaardigheden aanleren in functie van de mogelijkheden en de beperkingen van de persoon met een handicap:

- de persoon ondersteunen om te gaan zitten, recht te staan, te gaan liggen;
- de persoon omrollen, overeind trekken, zijn hand terugplaatsen;
- voetenplank van de rolstoel inklappen;
- kussen onder het hoofd doen, dekens afhalen als het te warm is;
- kleding uittrekken
- ...

Voor veel activiteiten bestaan er ook technische hulpmiddelen (aan- en uitkleedhulpen, omgevingsbedieningsystemen, oprichthulpen ...). Soms kan een hond die technische hulpmiddelen vervangen.

Voor sommige activiteiten die de hulphond kan uitvoeren, bestaan er geen technische hulpmiddelen:

- voorwerp ergens in doen of uithalen;
- dekbed terugslaan;
- voorwerpen in een andere ruimte gaan halen.

Dankzij een hulphond kan de persoon met een motorische handicap zelfstandiger functioneren en hoeft hij minder een beroep te doen op ADL-zorg.

Tegemoetkoming VAPH

Hulphonden zijn opgenomen in de referentielijst onder de naam 'Hulphond' ' in de rubriek 'Vervanging Onderste Ledematen' onder het domein 'Hulpmiddelen dagelijks leven'.

Hulphond

Let op: Enkel geattesteerde hulphonden komen in aanmerking voor tegemoetkoming VAPH.

Voorbeeldattest

Producten in Vlibank

marktaanbod opleidingsscholen voor hulphonden
www.vlibank.be/vlibank.jsp?COMMAND=PFRAME&THES_CLAS=832

3 Hoorhonden

Een hoorhond is getraind om te reageren op geluiden. Door lichamelijk contact zal een hoorhond signaleren wanneer er een geluid is en waar het vandaan komt. Hij kan dat zowel binnenshuis (thuis of in een ander gebouw) als onderweg.

Een hoorhond kan ook signaleren wanneer er iets gevallen is en berichten overbrengen.

Een hoorhond wordt ook signaalhond genoemd.

Meer info

Binnenshuis kan de hoorhond signaleren wanneer:

- de wekker afloopt;
- de deurbel gaat;
- de telefoon rinkelt;
- het geluid van huishoudelijke toestellen klinkt;
- iemand roept en de persoon er naar toe brengen;
- het alarmsignaal van een rookmelder afgaat;
- de baby huilt;
- iemand op het raam of op de deur klopt.

Onderweg kan de hoorhond:

- achteropkomende voertuigen signaleren;
- signaleren wanneer iemand roept en de persoon er naar toe brengen;
- signaleren wanneer de gsm rinkelt;
- een alarmsignaal signaleren;
- de sirene van politie-, brandweer- of ziekenwagen signaleren.

De hoorhond kan ook:

- signaleren wanneer een voorwerp onopgemerkt gevallen is:
 - vb. portefeuille, gsm
- berichten overbrengen tussen familieleden of vrienden:
 - door geschreven nota's rond te brengen: vb. laten weten dat het etenstijd is
 - door voorwerpen die iets betekenen: vb. laten weten dat er direct hulp nodig is door een horloge mee te geven.

Een dove persoon kan ook gewaarschuwd worden door andere personen op voorwaarde dat die horend zijn en altijd bij de dove in de buurt blijven. Dat is praktisch niet realiseerbaar en ook niet altijd gewenst door de dove persoon.

De dove persoon kan thuis ook door een signaleringssysteem gewaarschuwd worden. Buiten de thuissituatie is het eigen signaleringssysteem veelal onbruikbaar. In een ander gebouw is meestal geen signaleringssysteem aanwezig.

Tegemoetkoming VAPH

Hoorhonden zijn opgenomen in de referentielijst onder de naam 'Hoorhond' ' in de rubriek 'Vervanging Gehoor' onder het domein 'Communicatie'.

Hoorhond

Let op: Enkel geattesteerde hoorhonden komen in aanmerking voor tegemoetkoming VAPH.

Voorbeeldattest

Producten in Vlibank

marktaanbod opleidingsscholen voor hoorhonden (signaalhonden)
www.vlibank.be/vlibank.jsp?COMMAND=PFRAME&THES_CLAS=2256

Een meldhond is getraind om bij een epileptische aanval taken uit te voeren:

- voorkomen dat de persoon de straat oversteeft, afstand houden van rivieroeveren en afgronden;
- de persoon bij bewustzijn brengen door te blaffen, aan te porren en te duwen met de poten;
- noodoproep inschakelen, de persoon in veiligheid brengen, hulp halen, medicatie brengen.

Sommige honden voelen een aanval aankomen en verwittigen daarvan hun baasje op een of andere manier. Dat voorvoelen kan echter niet aangeleerd worden.

Meer info

Er bestaan ook epilepsie-alarmsystemen. Zo'n alarmsysteem bestaat uit twee delen: een alarmzender en een ontvanger. De alarmzender detecteert de epileptische aanval en zendt een alarmsignaal naar de ontvanger bij de verzorger. Een volledig veilig epilepsie-alarmsysteem bestaat niet. De responstijd van de verzorger blijft een belangrijke factor spelen.

Tegemoetkoming VAPH

Meldhonden zijn niet opgenomen in de referentielijst. Tegemoetkoming voor een meldhond kan aangevraagd worden via de Bijzondere Bijstandscommissie (BBC) in het kader niet-referte.

Let op: Enkel geattesteerde meldhonden komen in aanmerking voor tegemoetkoming VAPH.

Doelgroep VAPH

Meldhonden zijn vooral bedoeld voor personen met medisch vastgestelde epilepsie, die ondanks medicatie of andere behandelingen niet aanvalsvrij zijn en die minstens een zware aanval hebben per maand.

Bij de aanvraag

Bij de aanvraag voor tegemoetkoming voor een meldhond moet de epilepsievorm vermeld zijn, evenals de frequentie en de ernst ervan.

Er moet in kaart gebracht worden:

- waar en welke assistentie er moet verleend worden en hoe vaak;
- wie de assistentie nu verleent;
- waarom de huidige assistentie niet voldoet.

Bij de aanvraag voor tegemoetkoming moet duidelijk aangetoond worden:

- dat de persoon in staat is om adequaat met de meldhond om te gaan;
- dat de omgeving het toelaat om een meldhond te houden;
- dat er voldoende ruimte is om de meldhond uit te laten;

- wie de meldhond zal opleiden/heeft opgeleid;
- welke taken de meldhond zal uitvoeren/uitvoert en hoe vaak;
- waarom menselijke assistentie of andere hulpmiddelen niet gekozen werden.

Bij de aanvraag voor tegemoetkoming moeten volgende documenten toegevoegd worden:

- offerte van de gemachtigde assistentiehondenschool
- attest van de gemachtigde assistentiehondenschool
- chipnummer van de geattesteerde assistentiehond

Voorbeeldattest

5 Aandachtspunten

- De omgeving moet de assistentiehond **toelaten**.
- De persoon met een handicap moet met de assistentiehond **kunnen omgaan en er voor kunnen zorgen**.
- De assistentiehond moet **gezond zijn en goed opgeleid**.
- De assistentiehond kan niet alles. Sommige activiteiten kunnen enkel opgelost worden met menselijke assistentie of technische hulpmiddelen. Omdat de assistentiehond een levend wezen is, heeft hij enkele **voordelen** ten opzichte van technische hulpmiddelen:
 - De assistentiehond is **flexibel**: hij is overal beschikbaar, ook op verplaatsing.
 - De assistentiehond is **dynamisch**: hij kan altijd opnieuw iets aanleren, bijvoorbeeld bij een verhuis, een progressief ziektebeeld, nieuwe geluiden ...
 - De assistentiehond is **minder stigmatiserend**: technische hulpmiddelen leggen de focus op wat de persoon niet kan, de hond trekt de aandacht naar wat de persoon wel kan.
 - De assistentiehond heeft een **sociale meerwaarde**: mensen praten makkelijker met een persoon met een handicap als er een sympathieke hond naast staat.
 - De assistentiehond heeft dikwijls een **heilzaam effect**: de persoon moet zorg dragen voor de hond terwijl het meestal andersom is.

Meer info

De omgeving moet de hond toelaten

- De hond moet plaats hebben en moet kunnen uitgelaten worden.
- De persoon met een handicap en zijn huisgenoten moeten akkoord gaan met alle regels die het hondencentrum oplegt.
- De omgeving moet de gebruiker met de hond toelaten: de eigenaar bij huurwoningen, de medebewoners in appartementsblokken, de voorziening of school, de werkgever en de collega's ...
- De persoon met een handicap is de enige baas van de assistentiehond: om de activiteiten voor zijn baasje te kunnen blijven uitvoeren, is het noodzakelijk dat de omgeving de hond zoveel mogelijk negeert: niet verzorgen, niet aaien, geen commando's geven ...

De persoon moet met de hond kunnen omgaan

De persoon moet:

- in staat zijn om de hond uit te laten;
- standvastig zijn, leiding kunnen geven aan de hond, zichzelf kunnen beheersen in verkeerssituaties;
- voldoende duidelijk commando's kunnen geven: redelijk stemvolume, redelijke verstaanbaarheid, redelijke intonatie (*Als de stemfunctie onvoldoende is, kan er gewerkt worden met mimiek, gebaren ...*);
- de hond kunnen begrijpen, dingen kunnen leren, een redelijk geheugen hebben, psychologisch in evenwicht zijn, initiatief kunnen nemen;
- geen allergie hebben aan honden, geen evenwichtstoornissen, bij voorkeur met minstens een hand de hond kunnen borstelen en aaien (*Er kan ook gewerkt worden met een koekjesmachine, de hond kan ook geleerd worden om zelf knuffels te komen halen ...*);
- gemotiveerd zijn om deel te nemen aan de stage;
- bereid zijn om de kosten voor de stage te dragen, in staat zijn om de kosten van een hond te dragen voor voeding, verzorging, dierenarts;
- van honden houden.

De hond moet gezond en goed opgeleid zijn

- De afkomst van de hond moet bekend zijn.
- De algemene gezondheidstoestand van de hond moet goed zijn.
- De hond moet gesocialiseerd zijn:
 - zich niet laten afleiden door soortgenoten, andere dieren, lawaai, geuren, kinderen;
 - betrouwbaar zijn tegenover andere personen; langdurig stil en rustig kunnen blijven, ook zonder toezicht;
 - gehoorzaam zijn en zindelijk;
 - beschikken over zelfbeheersing: gewenning aan uitzonderlijke situaties, blafbeheersing.
- De hond moet opgeleid zijn voor de basiscommando's en voor de specifieke opdrachten.

De selectie en opleiding van de honden is de verantwoordelijkheid is van de hondencentra.

Opleiding tot assistentiehond

De opleiding tot assistentiehond bestaat uit een aantal fasen. Alle hondencentra volgen eenzelfde stramien hoewel accenten kunnen verschillen, zoals bijvoorbeeld het moment waarop de gebruiker ingeschakeld wordt.

- In de eerste fase wordt de hond opgeleid in het vooruitzicht van de samenwerking met de persoon met een handicap: zindelijkheidstraining, gewenning aan de omgeving, gehoorzaamheid, omgang met personen, verkeer, geluid en eventueel andere gezelschapsdieren (socialisering).
- In de tweede fase wordt de hond opgeleid tot assistentiehond. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke wensen en noden van de persoon met een handicap. In deze fase wordt ook geïnventariseerd in welke mate de gebruiker aan de gestelde eisen voldoet en worden deze eventueel bijgestuurd. Deze periode neemt minstens zes maanden in beslag.
- In de derde fase leren de assistentiehond en de persoon samenwerken in teamverband. De persoon leert ook hoe hij met de assistentiehond moet omgaan:
 - weten wat te doen met de beugel, het harnas, de leiband;
 - de assistentiehond kunnen verzorgen: kammen, borstelen, voeding, wandelen, behandelen van teken;
 - weten wat te doen bij ongewenst gedrag: blaffen, grommen, opspringen, weglopen en niet terugkomen ...

6 Wetgeving

Het decreet houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond bepaalt dat een persoon die vergezeld is van een geattesteerde assistentiehond, recht heeft op toegang tot publieke plaatsen.

De gemachtigde assistentiehondscholen attesteren de honden. De Cel Machtiging Assistentiehondscholen machtigt de assistentiehondscholen.

De lijst met gemachtigde assistentiehondscholen is gepubliceerd op de website van de Cel Machtiging Assistentiehondscholen..